

NORSKE OLDSAGER

ORDNEDE OG FORKLAREDE

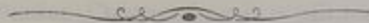
AF

O. RYGH

TEGNEDE PAA TRÆ AF G. F. LINDBERG

FØRSTE AFDELING

AFBILDNINGER OG OVERSIGTER

CHRISTIANIA

FORLAGT AF ALB. CAMMERMEYER

TRYKT I CENTRALTRYKKERIEET

1885

PARIS
K. NILSSON
212 Rue de Rivoli

LEIPZIG
CARL CNOBLOCH

BOSTON
JOHN ALLYN
30 Franklin St.

LONDON
SAMPSON LOW, MARSTON, SEARLE AND RIVINGTON
Crown Buildings, Fleet Street

101. C 1045 a. **Jaasund, Haaland, Stav.**, 1842, i en meget stor rund Gravhaug. I Haugens sydøstre Del et Gravkammer af Sten, dækket af en kegleformet Stenhob, og bygget som det ved No. 100 omtalte Kammer, 2 m. langt, 0.6 m. bredt og 0.95 m. høit; dets Bund var 1.85 m. over Haugens Bundflade. I Kammeret et menneskeligt Skelet med Hovedet mod N. Sværdet laa over Skelettet med Haandtaget ved høire Haand og Spidsen ved venstre Skulder, omviklet med grovt Uldtøi. Videre fandtes 3 Dobbeltknapper af Bronze (1 ved Halsen og 1 ved hver Haand). Forbybningerne paa Haandtaget (No. 101 b og 101 c) udfyldte med brunt Kit (Nævertjære). Jfr. Ab. 1875 S. 187.

102. B 1008. **Lekve, Ulvik, SB.** Tangens Kanter svagt ophøiede; 3 Nagler. Lorange S. 41.

103. C 3930. **Vaag, Nesne, Nordl.**, i en Myr. Det nordligste hidtil fremkomne Fund fra Broncealderen (66° 10' n. Br.) * Ab. 1866 S. 98.

104. C 5606. **Virrik, Sandeherred, JL.** * Ab. 1871 S. 88 og fig. 5.

105. C 2342. **Gomnes, Hole, Busk.** Ab. 1875 S. 183.

106—108. Dolke af Bronze. C. 20 Exemplarer kjendte.

106. B 906. 909. **Sole, Haaland, Stav.**, 1834, i en Gravhaug tilligemed Bladet af en anden Broncedolk, en Bronzekniv = No. 116 og en Broncespænde = No. 124. * Urda II S. 402 og Pl. XIV fig. 9. 10. 12. XV fig. 4 * Lorange S. 37.

107. T 1266. **Todnes, Sparbuen, NT.**, 1873, i en stor Røs, i hvis Midte der var et Gravkammer, bygget af Heller, 1.9 m. langt, bredere i den ene Ende end i den anden. Deri et menneskeligt Skelet med Hovedet mod Ø., ved hvis venstre Side fandtes Dolken og en Broncecelt. I Røsens Udkanter flere mindre Gravkamre, der antages at have indeholdt brændte Ben. Ab. 1874 S. 45. Videnskabselsk. Forh. 1880 No. 7 S. 11.

108. C 4927. **Anda, Klep, Stav.**, i en stor rund Gravhaug, i hvis østlige Kant der var to murede Gravkamre, det ene over det andet. Det nederste Kammer 1.9 m., det øverste 0.95 m. langt, begge c. 0.6 m. brede og høie. I det nederste skulle Dolken og Spænden No. 124 være fundne, i det øverste en lignende Spænde, Bronzekniven No. 118, et Stykke af en anden Bronzekniv og en liden Broncespænde fra ældre Jernalder, lig No. 243. I vestre Del af Haugen fandtes to andre Kamre, hvoraf det ene indeholdt en Grav fra ældre Jernalder. Ab. 1869 S. 84. 1875 S. 185. Lorange S. 63.

113. Pilespidser af Bronze. 4 Fund kjendte.

113. C 5581. **Østre Nes, Sandeherred, JL.**, 1871, i Jord, udkastet af et af Heller bygget Kammer i Udkanten af en rund Røs, der laa paa en Klippetop, tilligemed en anden Pilespids og 2 Dobbeltknapper af Bronze. * Ab. 1871 S. 87 og fig. 4. 1875 S. 184.

114—118. Knive af Bronze. 18 Exemplarer kjendte. Af de to Hovedformer er No. 114—116 (tyndt, fladt Blad med udadbuet Eg) almindeligere end No. 117. 118 (tykkere Blad med indadbuet Eg og stærkere udpræget Haandtag). No. 117 er det eneste hidtil kjendte Exemplar med denne Form af Haandtaget. Jfr. No. 109 og 120.

114. C 7849. **Bringsværmoen, Fjære, Ndn.**, 1876, i et af Heller bygget lidet Kammer i en rund Gravhaug, 0.95 m. over Haugens Bund, tilligemed et tildannet Flintstykke og to store Lerurner, der indeholdt brændte Ben; Kniven fandtes blandt Benene i den ene Urne (der er afbildet som No. 141). Kammeret var indvendigt 0.65 m. langt, 0.4 m. bredt og 0.36 m. høit. I samme Haug 2 andre Kamre, hvori alene brændte Ben; udenfor Kamrene fandtes en lignende Bronzekniv. * Ab. 1876 S. 132 og fig. 9—11.

115. C 7896. **Nøtterø, JL.**, 1876, i en stor Gravrøs paa en Fjeldtop sydligst paa Øen, tilligemed et Stykke af en anden Bronzekniv (= No. 118?). Ab. 1876 S. 76.

116. C 4417. **Nedre Hov, Gran, Chr.** * Ab. 1868 S. 106 og fig. 9.

117. C 8558. **Sandviken, Sande, JL.**, 1878, i en meget stor rund Gravrøs paa Ryggen af en Aas nær Søen. Midt paa Røsens Bund et muret Gravkammer af Sten, 1.9 m. langt og næsten 0.5 m. bredt og høit; deri et menneskeligt Skelet med Hovedet mod N., ved hvis høire Side Kniven laa. Ab. 1878 S. 239.

118. C 4929. Se No. 108.

119. Meisler af Bronze. Det afbildede Exemplar er det eneste, som kjendes.

119. B 1012. **Døvingen, Norddalen, Romsd.**, 1832, under en stor Sten. * Urda I S. 392 og Pl. XIV fig. 5.

120. Sigder af Bronze. Det eneste kjendte Exem-

333. Tøi. Rester af Tøi (i Regelen af Uldtøi) træffes ofte i Grave, der indeholde ubrændte Lig, og synes oftest at tilhøre de Klæder, hvori den Døde har været nedlagt; ikke sjelden sees ogsaa Søm paa Tøistykkerne. Hidtil har man dog ingensteds fundet Levninger, der vare saa betydelige, at de kunde give nogen Oplysning om Klædningsstykkernes Form. Tøistykkerne vise mange forskellige Mønstre og ere ofte særdeles godt vævede.

333. C 3534. **Øvre Berge, Lyngdal, LM.**, i en Gravhaug, tilligemed Stykker af et tveegget Sværd, en Knap til et Sværdfæste, Stykker af en Spydspids = No. 209, 2 Øxeblad og en Skjoldbule (= No. 217) af Jern, en »vævskyttelformet Sten«, en Mængde andre Stykker Uldtøi af forskellig Finhed og forskelligt Mønster, og Levninger af en Hestehud med Haarene paa. — Det afbildede Stykke har været fastsyet som Bord paa et Klædningsstykke, hvoraf en ubetydelig Rest er levnet ved dets øvre Kant. * Videnskabsselsk. Forh. 1865 S. 218.

334—339. Glaskar. C. 60 Exemplarer kjendte. Ere, ligesom alle Gjenstande af Glas, af udenlandsk Arbeide og indførte. Glaskar af romersk Arbeide forekomme kun undtagelsesvis; det mest fremragende af disse er det kun i smaa Brudstykker bevarede Kar No. 334, hvis Figurer udentvivl have hørt til en større mythologisk Fremstilling. Det har havt stor Lighed med Barberini-Vasen i Britisk Museum og er vel, som denne, at henhøre til det 3die Aarh. e. Chr. — Massen af de i norske Fund forekommende Glaskar er meget yngre, fra Folkevandringstiden, arbeidede i de efter Romerherredømmets Undergang i dets nordlige Provindser oprettede barbariske Riger og indførte derfra. En stor Del af dem tilhøre ogsaa Fund, hvis

somt dertil hørende Beslagfragmenter af Guld, hvoraf Prøver ere afbildede som No. 334 i og 334 k, kunne ikke, som Karret selv, være af romersk Oprindelse, men maa være tilføiede senere af en ikke-romersk Eier af Stykket. Der kan efter disse Beslags Stil endog vistnok være Spørgsmaal, om de ikke skrive sig fra den yngre Jernalder. Jfr. Aarb. 1880 S. 144.

335. K 8297. Se No. 301. ** Undset, Fr. M. S. 20 og fig. 16.

336. C 4161. Se No. 165 * Ab. 1867 fig. 9.

337. K 8298. **Langsæter, Trøgstad, Sml.**, 1707, i en Gravhaug, tilligemed Ben af et ubrændt Lig, en liden Broncespænde, Glasperler, en Fingerring af Guld = No. 307 og et Sværd af Jern. ** Undset, Fr. M. S. 21 og fig. 18. * Worsaae No. 312, jvfr. Ab. 1873 S. 130.

338. B 2272. Se No. 270.

339. B 350. **Stangeland, Haaland, Stav.**, 1844, i en rund Gravhaug, tilligemed en Lerurne af sjelden Form (Efterligning af et Glasbæger = No. 335). Disse Sager laa, tilligemed Kul, i et Gravkammer, 3.1 m. langt, 2.5 m. bredt og 1.3 m. høit, hvis Gulv bestod af Egeplanker, medens Sidevæggene vare murede af Sten. — De i Glasset borede Huller tyde paa, at det har havt et Beslag, udentvivl af Sølv*). * Urda III S. 68 og Pl. I fig. 1. 4. * Lorange S. 66.

340. Drikkehornbeslag. Den afbildede Form, der tilhører Periodens tidligere Del, kjendes kun fra dette ene Fund, hvori den forekom i 2 Exemplarer. Drikkehornbeslag af yngre Form, af Sølv eller Bronze, haves, i Fragmenter, i 4 andre Fund. Jfr. Aarb. 1880 S. 135.

340. K 659. **Løken, Raade, Sml.**, 1806, i en Gravhaug, tilligemed en Guldbærløkke = No. 283, 2 Fingerringe af Guld, en liden rund Guldknap, et Stykke bøiet Guldraad, et andet lignende Beslag til et Drikkehorn, en Øse og en Sil af Bronze (No. 342) m. m. Oldsagerne fandtes i et Gravkammer, c. 3.8 m. langt og 0.7 m. bredt, hvis Sider for en stor Del dannedes af fast Fjeld. ** Undset, Fr. M. S. 3 og fig. 1—3.